

ירושלים, א' בטבת, תשס"ב

16 בדצמבר, 2001

חוזר מס' ח-06-2049

(8369.doc)

לכבוד

התאגידים הבנקאיים

הנדון: פנקסי שיקים

(ניהול בנקאי תקין, הוראה מס' 431)

מבוא

1. לאחרונה רבו מאוד התלונות שהתקבלו בבנק ישראל מצד מושכי שיקים וגורמים אחרים המטפלים בתלונות של מושכי שיקים (משטרה, פרקליטות וכו') על מקרים של זיוף שיקים, כולל שיקים שמלכתחילה בוטלה עבירותם. מאחר ועל פי הדין הקיים יכול לקוח לבצע שינויים גם בשיק שעבירותו בוטלה (pre-printed) נוצר מצב שלקוחות שהזמינו שיקים שעבירותם בוטלה על מנת להקשות על זיוף של שיקים אלה, מצאו עצמם חשופים למעשי זיוף ומרמה. לאחר התייעצות עם הוועדה המייעצת בעניינים הנוגעים לעסקי בנקאות, תיקנתי את ההוראה הנ"ל כמפורט להלן:

התיקונים להוראה

2. בסעיף 2 (הדפסת פנקסי שיקים לא סחירים):
- א. האמור בסעיף קטן (א) יסומן (ב)(1) ובסופו יבוא:
"הפרטים אוסרי העבירות יודגשו (אותיות וצבע בולטים)".
 - ב. אחרי סעיף קטן (ב)(1) יבוא:
"(2) שיקים בפנקס כאמור, יהיו במתכונת שנקבעה בהוראה זו."
 - ג. במקום האמור בסעיף קטן (א) יבוא:
"(1) בנק לא יקבל שיק שהודפסו עליו מראש מילים האוסרות על עבירותו והערה כמפורט בפסקה (ג) (2) להלן, אם נחזה על פניו שינוי בפרט כל שהוא המופיע על פני השיק, למעט שינוי בתאריך או בסכום. שיק כאמור לא יופקד לחשבון הנפרע, ואם הופקד, יוחזר על ידי הבנק הנמשך.
(2) בנק מציג או נמשך לא יגבה עמלה מלקוח בגין שיקים שהוצגו בניגוד לאמור בסעיף קטן זה.
(3) בדף המצורף לפנקס שיקים המונפק על ידי בנק, תודפס מתכונת בליווי הסבר לדרך הגבלת העבירות על ידי הלקוח".

- ד. סעיף קטן (ג) יסומן (ד) ולפניו יבוא :
- "(ג) (1) בנק יציין בדף המצורף לפנקס שיקים שעבירותם בוטלה על ידי הבנק מנפיק השיק, כי בשיקים אלה אין לבצע שינוי לאחר שנכתבו, למעט שינוי בתאריך או בסכום.
- (2) על-פני השיק, יודפס באופן מודגש (אותיות וצבע בולטים) כי בשיק זה אין לבצע שינוי לאחר שנכתב, למעט שינוי תאריך או סכום".
- ה. בסעיף קטן (ד) במקום המילים: "רשאי לקבוע", יבוא: "יקבע".

דברי הסבר

- על מנת להגדיל את בטחון מושכי השיקים והעושים שימוש בשיקים שעבירותם בוטלה, תוקן סעיף 2 להוראה כך שיהיה ברור ללקוח כי בשיק שעבירותו בוטלה והוא במתכונת האמורה בהוראה – כל שינוי שייעשה בשיק לאחר שנכתב למעט שינוי בתאריך או בסכום, גם אם אושר בחתימה שנחזית כחתימתו, יגרום לכך כי השיק לא יופקד בחשבון אליו התקבל להפקדה, ואם הופקד, יוחזר ע"י הבנק הנמשך. היה והופקד השיק בתיבת שירות, יוחזר השיק לבעל החשבון עם חותמת שתפרט את סיבת הסירוב להפקדת השיק ("שיק שעבירותו בוטלה ונעשה בו שינוי").
- התיקון להוראה לא יפתור את בעיית כל הזיופים אולם יעמיד לרשות הלקוחות אמצעי תשלום מוגן יותר מהמצב הנוכחי.
- האמור בסעיף 2 (א) (1) להוראה, יחול רק על שיק שהודפסו עליו מראש מילים האוסרות על עבירותו ואשר על פניו יודפס באופן מודגש (אותיות וצבע בולטים) כי בשיק זה אין לבצע שינוי לאחר שנכתב למעט שינוי תאריך או סכום.
- נקבע כי בשלב זה לא תיגבה עמלה בגין שיקים שהוצגו בניגוד לאמור בהוראה. הוראה זו בדבר אי גביית עמלה תישקל שוב בעתיד.

תחילה

3. תחילת התיקונים להוראה היא 1.3.02 .

עדכון הקובץ

4. מצ"ב דפי עדכון לקובץ ניהול בנקאי תקין. להלן הוראות העדכון :

<u>להכניס עמוד</u>	<u>להוציא עמוד</u>
(12/01) [3] 431-1	(12/95) [2] 431-1
(12/01) [6] 499-9	(11/01) [5] 499-9

בכבוד רב,

יצחק טל
המפקח על הבנקים